

EĞİTSEL REHBERLİK

ETKİN - VERİMLİ DERS ÇALIŞMA YÖNTEMİ

Çalışma alışkanlıklarını verimli bir sonuca ulaştıracak, **etkin - verimli ders çalışma** yöntemidir. Öğrenimde başarı ve verimlilik, öğrencilerin başarılarını engelleyen sorunların çözülmesiyle mümkündür.

Amaç:

Her bireyin kişilik yapısına, algılama özelliklerine, dikkat süresine uygun, kişinin kendisine özgü, etkin ve verimli çalışma yöntemi bulmasına yardım etmek,

- Çalışma isteğini ve dikkat süresini artırmak,
- Uyarıların kontrolünü geliştirmeyi öğretmektir.

Kurallar:

- Kendine uygun yer ve saatin seçilmesi,
 - Ders yükü hesabının yapılması,
 - Zor dersten çalışmaya başlama, en uzun süreyi ayırma,
 - Belirli ve uygun yerde çalışma,
 - Çalışma miktarını ayarlama,
 - Küçük bir bölümü bitirdikten sonra çalışma yerinden ayrılmama,
 - Dikkat dağıtan öğelerden uzak durma,
 - Süreyi yavaş yavaş arttırma,
 - Gerçekçi hedefler saptama.

Tüm alışkanlıkları değiştirebilmek gibi, verimsiz çalışma alışkanlıklarını da değiştirebilmek **bilinç, çaba ve kararlılıkla** olasıdır.

Çok çalışıp boşa çalışmak değil, bilinçli öğrenme başarıya götürür.

İSOAT (Etkin ve Hızlı Okuma) beş aşamadan oluşur:

İ – İzleme

(Öğrenilecek konunun tamamına önce süratle göz gezdirme)

S – Sorma

(Konu başlıklarını soruya çevirip bir kartonun üzerine yazma)

O – Okuma

(Çıkartılan soruların cevaplarını bulmak için konunun dikkatle okunup işaretlenmesi ve işaretlenen satırların soruların altına kartona yazılması)

A – Anlatma

(Kartonlara yazdığınız anahtar sözcüklerin rehberliğinde konunun anlatılması)

T – Tekrarlama

(Bu bilgilerin, kitap, defter ve çalışma kartonlarına bakmadan bellekten tekrarlanması)

Bellekten tekrarlanamayan konu ÖĞRENİLMEMİŞTİR.

Derste iyi not tutmanın kuralları;

- Konu başlıkları yazılmalı,
- Altına açıklamalar yazılmalı,
- Şema, grafik ve örnekler unutulmamalı,
- İki konu arasında mutlaka eksikliklerin sonradan tamamlanması için yarım sayfa boşluk bırakılmalı.

Ders tekrarlarının kuralları;

- Tekrarda son konudan başa doğru gidilmeli,
- Tekrar aralıklı ve sık sık yapılmalı,
- Tekrar, çalışılan yerde yapılmalı,
- Son tekrar yüksek sesle yapılmalı,
- Tekrarlar sınavlardan bir gün önce bitirilmelidir.

Bu yöntemle öğrenilen bilgiler anlaşılmiş az ve öz akılda kalıcı hale getirilmiştir.

“İFİKAN”(ETKİN DİNLEME)

Etkin dinleyici olmak için “İFİKAN” adlı bir yöntem uygulayabiliriz.

Bu yöntem;

İ-İleriye Bak

F-Fikirler

İ-İşaretler

K-Katıl

A-Araştır

N-Not Tut

olmak üzere altı basamaktan oluşmaktadır. Bu basamakları kısaca açıklayalım. Öncelikle “ileriye bak” basamağından başlayalım. Öğrenci sınıfta öğretmenini dinlerken, öğretmenin anlattıklarından yola çıkarak daha sonra neler söyleyebileceğini tahmin etmeye çalışmalıdır. Bu da öğrencinin dikkatinin dağılmasını engeller ve öğrenciyi devamlı uyanık tutar. Hatta öğrencinin aktif olarak katılmasını sağlar. Öğrenci daha önceden o günkü konuları okuyarak sınıfa gelirse hem anlatılanlara yabancı kalmamış olur hem de derste tahminlerini daha kolay bir şekilde yapar. Bu yöntemle öğrenci derste anlatılanları daha önce okuduğu için daha kolay bir şekilde hatırlar.

İkinci olarak “Fikirler” basamağı karşımıza çıkıyor. Bu basamak bize önemli fikir ve düşüncelere önem vermemiz gerektiğini ve bunları göz ardı etmememiz gerektiğini anlatmaktadır. Öğrenci öğretmenin bir ders boyunca anlattıklarının ana fikrini bulmaya çalışmalıdır. Ders boyunca kendi kendine, “ Bu konunun ana fikri nedir? Burada anlatılmak istenen nedir? gibi sorular sorması gerekir. Bu sorular öğrencinin ana fikir ve kavramları bulmasına yardımcı olur.

Üçüncü olarak “işaretler” basamağına bakalım. Öğrenci sınıf içinde devamlı uyanık olmak zorundadır. Öğretmenin hiçbir dediğini kaçırmamalıdır. Öğretmenin işaretlerine karşı dikkatli ve uyanık

olmalıdır. Bir öğretmen konuyu anlatırken mutlaka ufak ipuçları verir. Bazı konuların üzerinde ısrarla durur. Örneğin bir konunun önemli bir bölümünü anlatırken belirli kelimeler kullanır, ses tonunda farklılıklar yaratarak çeşitli ipuçları verir. Öğretmeler seslerini yükselterek ya da “burası önemli”, “dikkat ederseniz” gibi sözel vurgularla önemli noktalar işaret ederler. Bir öğretmen hiçbir zaman bu bir sınav sorusudur demez.; ama çeşitli ipuçlarıyla bunu belli eder. Bu ip uçlarından birkaçına örnek verirsek: önemli, başlıca, can alıcı, burada esas fikir, şunu unutmayın ki, sonuç olarak, bu sebeple, özetle vb. Bu ipuçlarına dikkat edildiği takdirde öğrenci sınavda sorulabilecek soruları tahmin edebilir.

Bir başka basamak ise “Katıl” basamağıdır. Öğrenci sınıf içinde devamlı aktif olmalıdır. Pasif bir öğrenci hiçbir zaman başarılı olamaz. Öğrenci derse her fırsatta katılmalıdır. Pasif bir öğrenci hiçbir zaman başarılı olamaz. Öğrenci derse her fırsatta katılmalıdır. Öncelikle derse zamanında gelmeli, sınıfta oturacağı yeri iyi seçmeli; görebileceği, duyabileceği bir yere oturmalıdır. Ders sırasında öğretmenin söylediklerine gülümseyerek, kaşlarını çatarak, başını sallayarak olumlu ya da olumsuz tepki gösterilmelidir. Böylece öğretmen de anlaşılın ya da anlaşılmayan yerleri çok daha iyi bir şekilde görebilir. Ayrıca bu öğretmeni de memnun eder. Onun motivasyonunu artırır, onu cesaretlendirir. Öğretmen dinlenildiğinin farkına varır. Tersine anlattıklarına karşı hiçbir tepki göstermeyen, donuk, pasif öğrenciler karşısında öğretmen de bir şeyler anlatmak istemez. Öğretmene sözlü ve bedensel mesajlar göndererek dersin kalitesini yükseltmek de öğrencilerin elindedir.

Beşinci olarak karşımıza “Araştır” basamağı çıkıyor. Öğrenciler nedense ders sırasında soru sormaktan çekinmektedirler. Ve fikirlerini, görüşlerini rahatça söylememektedirler. Oysaki bu yanlıştır. Ders sırasında anlaşılmayan bir yer varsa ya da merak edilen bir konu varsa bu soru rahatlıkla sorulmalıdır. Hiçbir şekilde çekinilecek bir durum söz konusu değildir. Sorulara verilen cevap anlaşılmadıysa ve açıklamalar yeterli değilse, yeni sorular sorulmalı ve açıklama yapılması istenilmelidir. Eğer ders içerisinde zaman yetmediyse, ders bittikten sonra öğretmene ya da diğer öğrencilere de sorulabilir.

“Deneyimli bir insana sormak, genellikle deneyim kazanmanın ilk adımıdır.”

Alman Atasözü

“Başkalarının bilgisiyle bilgin olsak bile ancak kendi aklımızla akıllı olabiliriz.”

Montaigne

“Benim altı sadık hizmetkârım var, Her şeyi bana öğreten işte onlar.

Adlarıysa

-Ne

-Neden

-Ne Zaman

-Nasıl

-Nerede ve Kim

Rudyard Kipling

En son basamak ise “Not Tutma” basamağıdır. Dinleme yoluyla öğrenilen bilgiler çok uzun süreler hafızada duramaz. Öğrenilenlerin zaman zaman tekrar edilmesi gerekir. Bir öğrenci ders sonunda, o derste dinlediğinin ancak % 55’ini hatırlayabilir. Tekrar yapılmadığı sürece bu oran bir hafta sonra %17’lere düşer. Bu nedenle not tutmanın büyük bir önemi vardır. Not tutmanın iki önemli yararı vardır. Bunlardan birincisi eğitimin temel şartı olan “Aktif Katılımı” sağlar. Öğrenci derste pasif durumdan aktif duruma geçer. Not

tutma sayesinde derste devamlı uyanık olur, dikkatini derse yoğunlaştırır ve dikkatinin dağılmasını engeller. İkinci önemli yararı ise unutmayı engellemesidir.

Unutkanlık düşmanını bizim avantajımıza çevirecek en önemli girişim not tutmaktır. Özellikle alınan notlar eve gelince bir de temize çekilirse hafızaya daha iyi yerleşir.

Not tutulurken dikkat edilmesi gereken bazı noktalar bulunmaktadır. Öncelikle not tutulan kağıt konusunda cömert olmamız gerekir. İleride okuduğumuz zaman anlayabileceğimiz şekilde, boşluklar bırakılarak not tutmamız da yarar vardır. Hiçbir zaman küçük bir kağıda sıkışık bir şekilde not tutulmamalıdır. Hatta not tutmak için bir defter olursa daha düzenli not tutulur. Sayfanın altında, üstünde, yan taraflarında boşluk bırakılırsa buralara eksik kalan bilgileri daha sonra yazabiliriz.

Not tutmaya ilk günden başlanması gerekir. Düzenli olarak not tutulması çok önemlidir. Dinleme ile not tutma arasında bir denge oluşturmak gerekir. Tüm dikkati dinlemeye ayırırsak, verimli bir şekilde not tutamayız. Aynı şekilde çok ayrıntılı not almaya not almaya kalkışırsak bu seferde anlatılanları anlamamız güçleşir buda dinlemeyi olumsuz etkiler. Dolayısıyla dinleme ve not tutma arasındaki dengeyi çok iyi ayarlamamız gerekir. Derste not tutarken ana fikirleri, önemli noktaları not etmek çok önemlidir. Not alırken seçici olmakta yarar vardır. Önemli noktaları belirlerken öğretmen bize çeşitli ipuçları verir. “Burası önemli”, “Burada esas olan...”, “Dikkat ederseniz...”vb. ipuçlarıyla bu bölümlerin önemini vurgular. Bu bölümler mutlaka not alınmalı ve önemli olduğunu belirtmek için de yanına “*” işareti konmalı ya da altı çizilmelidir. Not tutarken zamandan tasarruf etmek ve geri kalmamak için, öğrenci kendi anlayabileceği şekilde çeşitli kısaltmalar kullanılmalıdır. Bu kısaltmalardan bazılarını örnek verirsek

-ve	&
-örneğin	ör.
-Sonuç olarak	son. ol.
-Kadar	=
-Matematik	Mat.
-Yüzyıl	yy
-Buna ek olarak	+

Not tutarken öğrenci kendi cümleleriyle not almalıdır. Bu şekilde hem öğrenci öğretmenin anlattıklarını özetleme imkanı bulur, hem de anladığı biçimde not alma imkanı bulur. Bazı durumlarda anlatılanların aynı şekilde not alınması gerekebilir. Ya da tahtada yazılanların aynı şekilde not alınması gerekebilir. Bu durumda anlatılanlar ya da yazılanlar aynı şekilde not alınmalıdır.

Öğrenci not tutarken aklına takılan yerleri ya da anlayamadığı bölümleri öğretmene sormaktan çekinmemelidir. Böylece not alırken hem eksik not alınmamış olunur hem de anlayarak not alınır. Öğrenci hafızasına çok güvense bile mutlaka sınıfta öğretmen tarafından söylenen ve önemli gördüğü her şeyi not etmelidir. Böylece unutkanlık sonucu doğabilecek olumsuz sonuçları engellemiş olur. Dikkat edilmesi gereken en önemli noktalardan biri de tutulan notların mutlaka temize geçirilmesidir. Öğrenci tuttuğu notları temize geçirirken bir kez daha tekrar etmiş olur ve bu da unutmamasını engeller. Eğer mümkünse tutulan notlar o gece ya da bir sonraki dersten önce temize geçirilmelidir.

İyi dinlemek ve iyi not tutmak sadece eğitimin değil, hayat başarısının da en önemli unsurudur. İyi bir dinleyici olmanın temel kuralı iyi not tutmak, iyi not tutmanın yolu da iyi bir dinleyici olmaktır. Bu anlamda iyi not tutmak ve iyi bir dinleyici olmak birbirleriyle bağlantılı iki kavramdır.

Teorikte anlatılan bu hususlar, pratikte uygulandığında öğrenciye birçok yararlar sağlar. Çok ufakmış gibi görünen ayrıntılar ileride büyük farklar yaratacaktır. Öğrencilerin büyük bir kısmı not tutma tekniğini bilmemektedir. Özetle not tutarken;

Anlatılanlar öğretmenin ağzından çıktığı gibi değil, anlaşıldığı gibi yazılmalıdır. Öğretmenin anlattığı konunun ana fikri ve anlamları kavranıncaya kadar beklenilmelidir. Zamanın çoğu yazmakla değil, dinlemekle, fikirleri kavramaya çalışmakla gelmelidir.

Konu; grafik, şekil, istatistik vb. bilgilere dayalı olarak anlatılıyorsa notlar arasına bunlar da alınmalıdır.

Önemli fikir ve paragrafların aynen yazılmasında fayda vardır. Yazıların düzgün ve okunaklı olmasına önem verilmelidir.

[meb iys dosyalar/48/07/887496/dosyalar/2017_11/22104909 MOTYVASYON.ppt](http://meb.iys.dosyalar/48/07/887496/dosyalar/2017_11/22104909_MOTYVASYON.ppt)

[meb iys dosyalar/48/07/887496/dosyalar/2017_11/22104935 YFKE YLE BAYETME.ppt](http://meb.iys.dosyalar/48/07/887496/dosyalar/2017_11/22104935_YFKE_YLE_BAYETME.ppt)

[meb iys dosyalar/48/07/887496/dosyalar/2017_11/22105349 STRES.ppt](http://meb.iys.dosyalar/48/07/887496/dosyalar/2017_11/22105349_STRES.ppt)